

Ε. ΝΑΝΟΥΡΗ

Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ Β. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΜΕΣΗΣ & ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ε. ΣΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

Πρόλογος

Το μάθημα των αρχαίων ελληνικών λόγω και της ιδιαίτερης φύσης του, που απαιτεί καλή γνώση συντακτικού και γραμματικής για να φτάσουμε στην ολοκληρωμένη απόδοση της μετάφρασης, παρουσίαζε ανέκαθεν δυσκολίες. Στην Α΄ γυμνασίου ο μαθητής έρχεται για πρώτη φορά σε επαφή με τα αρχαία ελληνικά, σε μια ηλικία κατά την οποία δεν έχει πιθανόν την ωριμότητα να κατανοήσει τόσο τις δομές, όσο και να συνειδητοποιήσει την αξία της γλώσσας.

Η αξία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας είναι ανυπέρβλητη και η "συνάντησή" μας με το αρχαίο κείμενο αποπειράται να γεφυρώσει αν όχι πάντα γλωσσικά, τουλάχιστον σημασιολογικά την απόσταση της αρχαίας με τη νέα ελληνική γλώσσα. Η σύζευξη των δύο γλωσσών μοιάζει με μια μουσική παρτιτούρα αποτελούμενη από δύο ξεχωριστά φύλλα, το δεύτερο συνέχεια του πρώτου, τόσο αδιαχώριστα δεμένα για να συναποτελούν μιαν αρμονία, αποδεικνύοντας έτσι πόσο αναγκαία είναι η ύπαρξη της μιας γλώσσας για την άλλη. Στη Β΄ λυκείου ο μαθητής έχει τη δυνατότητα να επαναπροσδιορίσει τη σχέση του με την αρχαία γλώσσα, εμβαθύνοντας περισσότερο στις δομές της και προσαρμοζόμενος στις απαιτήσεις της.

Σε αυτήν ακριβώς τη δύσκολη προσπάθεια έρχεται να σταθεί πολύτιμος βοηθός το παρόν εγχείρημα φιλοδοξώντας να προσφέρει στους υποψιασμένους και όχι μόνο μαθητές μια μέθοδο εφαρμογής προκειμένου να συν-διαλέγονται με το αρχαίο κείμενο. Το επιθυμητό αυτό αποτέλεσμα θα προκύψει αφομοιώνοντας οι μαθητές το απαιτούμενο λεξιλόγιο, εντρυφώντας στα διάφορα συντακτικά φαινόμενα και επεξεργαζόμενοι πολλές και ποικίλες γραμματικές ασκήσεις αναλυτικής και αφαιρετικής μορφής για να συντονίσουν ιδανικότερα τον τρόπο εκμάθησης της γραμματικής. Επιπλέον, μπορούν να εφαρμόσουν και κλιμακούμενης δυσκολίας ασκήσεις προσομοίωσης ώστε να νιώσουν περισσότερο ετοιμοπόλεμοι για τις εξετάσεις.

Το αδίδακτο κείμενο απαρτίζεται από τρία αντικείμενα συγκοινωνούντα μεταξύ τους. Η συντακτική επεξεργασία του κειμένου καθίσταται απαραίτητη για να μπορέσει ο μαθητής να προετοιμάσει προφορικά, να καλλιεργήσει και εν συνεχεία να καταγράψει τη μετάφραση. Παρά την εξοικείωση με το συντακτικό που δεν είναι

τελικά τόσο απροσπέλαστο απαιτείται η καθοριστική συνδρομή της γραμματικής, χωρίς την οποία είναι αδύνατη η αναγνώριση των βασικών και μη δομών του κειμένου.

Με αυτά τα δεδομένα η θεματογραφία απαρτίζεται από ένα σύνολο κειμένων κλιμακούμενης δυσκολίας, τα οποία γίνονται αντικείμενα επεξεργασίας βάσει του ακόλουθου πλάνου:

- ✓ Στα μονά κείμενα ο μαθητής επιχειρεί την πλήρη συντακτική ανάλυση και κατόπιν οι απαντήσεις του ελέγχονται στο σύνολό τους στη διάρκεια της διδασκαλίας. Μετά τον έλεγχο του συντακτικού κι εφόσον έχει γίνει σχετική αναφορά συντάσσει γραπτά τη μετάφραση σύμφωνα και με το δοθέν λεξιλόγιο
- ✓ Στα ζυγά κείμενα ο μαθητής πραγματοποιεί από μόνος του το συντακτικό και τη μετάφραση, αντιμετωπίζοντας δηλαδή το κείμενο σαν ένα δυνάμει διαγώνισμα στο αδίδακτο, το οποίο ελέγχεται στο τέλος συνολικά κι αφού έχει συντάξει αυτενεργώντας ο μαθητής τη μετάφραση
- ✓ Το ζευγάρι των κειμένων που τίθενται προς επεξεργασία παρουσιάζει κοινά χαρακτηριστικά το ένα με το άλλο καθώς ανήκουν στον ίδιο συγγραφέα, στο ίδιο ή παρόμοιο είδος λόγου, με κοινά στοιχεία ύφους και λεξιλογίου έτσι, ώστε ο μαθητής να εμπεδώνει σταδιακά τα διδαχθέντα, να αφομοιώνει τα συντακτικά φαινόμενα και να επαναλαμβάνει τις λεξιλογικές σημασίες προκειμένου να κατοχυρώσει στην ολότητά της τη συγκεκριμένη γνώση.
- ✓ Επιπλέον, στα ζυγά κείμενα συμπεριλαμβάνονται παλιά δοθέντα θέματα των εξετάσεων των πανελληνίων και των επαναληπτικών πανελληνίων για να δίνεται η ευκαιρία στον υποψήφιο να "δοκιμάζεται" σε ποικίλα κείμενα καλλιεργώντας περαιτέρω τη γνώση του και οξύνοντας τη σκέψη και την παρατηρητικότητα του.
- ✓ Τέλος, σε κάθε κείμενο αξιοποιούνται μέσω ασκήσεων τα συντακτικά φαινόμενα που αυτό προσφέρει παρέχοντας τη δυνατότητα να γίνει αφόρμηση της διδαχθείσας συντακτικής ύλης. Για τον ίδιο σκοπό δίνονται πολλές γραμματικές ασκήσεις αναλυτικού χαρακτήρα (χρονικές ή εγκλιτικές αντικαταστάσεις) ή και αφαιρετικού χαρακτήρα (να δώσετε το β' ενικό του αορίστου β' της ίδιας φωνής σε προστακτική) για όλα τα μέρη του λόγου.

Εν κατακλείδι το παρόν πόνημα εφόσον αξιοποιηθεί σωστά από τους μαθητές δύναται να καλλιεργήσει την αυτενέργειά καθώς και την αυτοπεποίθησή τους, δημιουργώντας ένα μεγαλύτερο κλίμα ασφάλειας ενόψει των εξετάσεων. Εξάλλου

στο πνεύμα της φιλομάθειας που οφείλει να διακατέχει δια βίου τον σύγχρονο νέο κάθε θεμιτή προσπάθεια ανταμείβεται ακόμη και ετεροχρονισμένα, διότι "έάν ἦς φιλομαθής, ἔσει πολυμαθής" Ἰσοκράτους, Πρὸς Δημόνικον.

Οι συγγραφείς

Πίνακας περιεχομένων

Ευχαριστίες.....	i
Πρόλογος.....	iii
Πίνακας περιεχομένων.....	v
1^ο Αδίδακτο Κείμενο	1
Ισοκράτους Αρχίδαμος	1
Λεξιλόγιο	1
Παρατηρήσεις	2
2ο Αδίδακτο Κείμενο.....	3
Ισοκράτους <i>Περί Ειρήνης</i> , 45-46	3
Λεξιλόγιο	3
Παρατηρήσεις	3
3^ο Αδίδακτο Κείμενο	5
Ισοκράτους <i>Φίλιππος</i> 58-61	5
Λεξιλόγιο	5
Παρατηρήσεις	5
4^ο Αδίδακτο Κείμενο	7
Ίσοκράτους <i>περί ειρήνης</i> 28-30.....	7
Λεξιλόγιο	7
Παρατηρήσεις	8
5^ο Αδίδακτο Κείμενο	8
Πλάτωνος <i>Γοργίας</i> , 508a-c	8
Λεξιλόγιο	9
Παρατηρήσεις	9
6^ο Αδίδακτο Κείμενο	10
Πλάτωνος <i>Γοργίας</i> , 483 β-α.....	10
Λεξιλόγιο	11

Παρατηρήσεις	11
7° Αδίδακτο Κείμενο	12
Πλάτωνος <i>Μένων</i> , 86c-e	12
Λεξιλόγιο	13
Παρατηρήσεις	13
8° δίδακτο Κείμενο	15
Παρατηρήσεις	15
9° Αδίδακτο Κείμενο	16
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο I	16
Λεξιλόγιο	16
Παρατηρήσεις	17
10° Αδίδακτο Κείμενο	19
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο II	19
Λεξιλόγιο	19
Παρατηρήσεις	20
11° Αδίδακτο Κείμενο	21
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο III	21
Λεξιλόγιο	21
Παρατηρήσεις	22
12° Αδίδακτο Κείμενο	23
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο 6, 93 ,1-3	23
Λεξιλόγιο	23
Παρατηρήσεις	24
13° Αδίδακτο Κείμενο	25
Ξενοφώντος <i>Ελληνικά</i>	25
Λεξιλόγιο	25
Παρατηρήσεις	26
14° Αδίδακτο Κείμενο	29
Ξενοφώντος <i>Κύρου Ανάβασις</i>	29
Λεξιλόγιο	29
Παρατηρήσεις	29
15° Αδίδακτο Κείμενο	30

Ξενοφώντος <i>Απομνημονεύματα Α</i> , 11-12	30
Λεξιλόγιο	30
Παρατηρήσεις	30
16ο Αδίδακτο Κείμενο.....	31
Ξενοφώντος <i>Κύρου Παιδεία</i> , 3,1,24-25	31
Λεξιλόγιο	32
Παρατηρήσεις	32
17ο Αδίδακτο Κείμενο	33
Ξενοφώντος <i>Απολογία Σωκράτους</i>	33
Λεξιλόγιο	33
Παρατηρήσεις	33
18ο Αδίδακτο Κείμενο	34
Ξενοφώντος <i>Συμπόσιον</i>	34
Παρατηρήσεις	34
19ο Αδίδακτο Κείμενο	35
Ανδοκίδου <i>Περί των Μυστηρίων</i>	35
Παρατηρήσεις	35
20ο Αδίδακτο Κείμενο	36
Ανδοκίδου <i>Περί των μυστηρίων</i>	36
Λεξιλόγιο	37
Παρατηρήσεις	37
21ο Αδίδακτο Κείμενο.....	37
Αισχίνου <i>Κατά Τιμάρχου</i> , §§35-36	37
Λεξιλόγιο	38
Παρατηρήσεις	38
22ο Αδίδακτο Κείμενο	39
Ισαίου <i>Περί του Μενεκλέους κλήρου</i>	39
Λεξιλόγιο	39
Παρατηρήσεις	39
23ο Αδίδακτο Κείμενο	40
Δημοσθένους <i>Περί τῶν Συμμοριῶν</i>	40
Λεξιλόγιο	40

Παρατηρήσεις	41
24° Αδίδακτο Κείμενο	42
Δημοσθένους Κατά Ολυμπιοδώρου	42
Παρατηρήσεις	42
25° Αδίδακτο Κείμενο	43
Θουκυδίδου <i>Ιστορία, Βιβλίο I</i> , 122	43
Λεξιλόγιο	43
Παρατηρήσεις	44
26° Αδίδακτο Κείμενο	45
Θουκυδίδου <i>Ιστορία, Βιβλίο V</i> , 18	45
Λεξιλόγιο	45
Παρατηρήσεις	46
27° Αδίδακτο Κείμενο	47
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i>	47
Λεξιλόγιο	47
Παρατηρήσεις	48
28° Αδίδακτο Κείμενο	49
Θουκυδίδου <i>Ιστορία, Βιβλίο VIII</i> , 72, §1-2	49
Λεξιλόγιο	49
Παρατηρήσεις	50
29° Αδίδακτο Κείμενο	51
Λεξιλόγιο	51
Παρατηρήσεις	51
30° Αδίδακτο Κείμενο	53
Θουκυδίδου <i>Ιστορία, Βιβλίο II</i> , 5	53
Λεξιλόγιο	53
Παρατηρήσεις	53
31° Αδίδακτο Κείμενο	55
Πλάτωνος <i>Απολογία Σωκράτους</i>	55
Λεξιλόγιο	55
Παρατηρήσεις	56
32° Αδίδακτο Κείμενο	57

Πλάτωνος Απολογία Σωκράτους.....	57
Λεξιλόγιο	57
Παρατηρήσεις.....	58
33° Αδίδακτο Κείμενο	59
Πλάτωνος Απολογία Σωκράτους, 35c-d.....	59
Λεξιλόγιο	59
Παρατηρήσεις.....	59
34° Αδίδακτο Κείμενο	60
Πλάτωνος Ιππίας Ελάσσων.....	60
Παρατηρήσεις.....	60
35° Αδίδακτο Κείμενο	61
Πλάτωνος <i>Μένων</i>	61
Λεξιλόγιο	62
Παρατηρήσεις.....	62
36° Αδίδακτο Κείμενο	63
Πλάτωνος <i>Αλκιβιάδης</i> , 122d-123a.....	63
Λεξιλόγιο	63
Παρατηρήσεις.....	64
37° Αδίδακτο Κείμενο	66
Δημοσθένους <i>Ερωτικός</i> 33-35.....	66
Λεξιλόγιο	66
Παρατηρήσεις.....	67
38° Αδίδακτο Κείμενο	69
Δημοσθένους <i>Περί της Ροδίων Ελευθερίας</i>	69
Παρατηρήσεις.....	69
39° Αδίδακτο Κείμενο	70
Δημοσθένους <i>Κατά Μειδίου</i>	70
Παρατηρήσεις.....	70
40° Αδίδακτο Κείμενο	71
Δημοσθένους <i>Κατά Μειδίου</i>	71
Λεξιλόγιο	71
Παρατηρήσεις.....	72

41° Αδίδακτο Κείμενο	73
Δημοσθένους <i>Περί τοῦ Στεφάνου</i> 204-205	73
Λεξιλόγιο	73
Παρατηρήσεις	73
42° Αδίδακτο Κείμενο	75
Δημοσθένους <i>Κατά Τιμοκράτους</i>	75
Παρατηρήσεις	75
43° Αδίδακτο Κείμενο	76
Πλάτωνος <i>Γοργίας</i>	76
Παρατηρήσεις	77
44° Αδίδακτο Κείμενο	78
Πλάτωνος <i>Πολιτεία</i> 473C-E.....	78
Λεξιλόγιο	78
Παρατηρήσεις	79
45° Αδίδακτο Κείμενο	80
Πλάτωνος <i>Απολογία Σωκράτους</i> 32a-c	80
Λεξιλόγιο	80
Παρατηρήσεις	80
46° Αδίδακτο Κείμενο	81
Πλάτωνος <i>Εὐθύφρων</i>	81
Παρατηρήσεις	81
47° Αδίδακτο Κείμενο	82
Πλάτωνος <i>Μενέξενος</i> , 248 a-b	82
Λεξιλόγιο	82
Παρατηρήσεις	82
48° Αδίδακτο Κείμενο	83
Παρατηρήσεις	84
49° Αδίδακτο Κείμενο	85
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο VII 84.1	85
Λεξιλόγιο	85
Παρατηρήσεις	85
50° Αδίδακτο Κείμενο	86

Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i>	86
Παρατηρήσεις.....	87
51° Αδίδακτο Κείμενο	87
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο II, 72.....	87
Λεξιλόγιο.....	88
Παρατηρήσεις.....	88
52° Αδίδακτο Κείμενο	89
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο III, Κεφ.62.....	89
Λεξιλόγιο.....	89
Παρατηρήσεις.....	89
53° Αδίδακτο Κείμενο	91
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο I, §72.....	91
Παρατηρήσεις.....	91
54° Αδίδακτο Κείμενο	92
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο II, 54.....	92
Λεξιλόγιο.....	92
Παρατηρήσεις.....	92
55° Αδίδακτο Κείμενο	94
Ξενοφώντος <i>Απομνημονεύματα</i> 1, 3, 5-6.....	94
Λεξιλόγιο.....	94
Παρατηρήσεις.....	95
56° Αδίδακτο Κείμενο	98
Ξενοφώντος <i>Κύρου Παιδεία</i> , 1, 6, 2-4.....	98
Παρατηρήσεις.....	98
57° Αδίδακτο Κείμενο	100
Ξενοφώντος <i>Απολογία Σωκράτους</i>	100
Παρατηρήσεις.....	100
58° Αδίδακτο Κείμενο	101
Ξενοφώντος <i>Ελληνικά</i> 7,4,39-40 (Πανελλήνιες 1994).....	101
Παρατηρήσεις.....	102
59° Αδίδακτο Κείμενο	102
Ξενοφώντος <i>Ελληνικά</i> ΣΤ' IV, 6-7.....	102

Παρατηρήσεις	103
60° Αδίδακτο Κείμενο	104
Ξενοφώντος <i>Συμπόσιον</i> I, 11-12.....	104
Λεξιλόγιο	104
Παρατηρήσεις	104
61° Αδίδακτο Κείμενο	105
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο II, κεφ.48	105
Λεξιλόγιο	106
Παρατηρήσεις	106
62° Αδίδακτο Κείμενο	107
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i>	107
Λεξιλόγιο	107
Παρατηρήσεις	108
63° Αδίδακτο Κείμενο	109
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο VI, 27-28	109
Λεξιλόγιο	109
Παρατηρήσεις	110
64° Αδίδακτο Κείμενο	111
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο III 113, 5-6 (Πανελλήνιες 1985).....	111
Παρατηρήσεις	111
65° Αδίδακτο Κείμενο	113
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i> , Βιβλίο I, 144	113
Παρατηρήσεις	113
66° Αδίδακτο Κείμενο	114
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i>	114
Λεξιλόγιο	114
Παρατηρήσεις	114
67° Αδίδακτο Κείμενο	115
Λυσίου <i>Επιτάφιος</i>	115
Λεξιλόγιο	115
Παρατηρήσεις	115
68° Αδίδακτο Κείμενο	117

Αριστοτέλους <i>Πολιτικά</i>	117
Παρατηρήσεις	117
69° Αδίδακτο Κείμενο	118
Ισοκράτους Παναθηναϊκός	118
Παρατηρήσεις	118
70° Αδίδακτο Κείμενο	119
Ισοκράτους <i>Πανηγυρικός</i> , 23-25.....	119
Λεξιλόγιο	119
Παρατηρήσεις	120
71° Αδίδακτο Κείμενο	121
Ισοκράτους <i>Βούσιρις</i> , 11-13	121
Λεξιλόγιο	121
Παρατηρήσεις	122
72° Αδίδακτο Κείμενο	124
Ισοκράτους <i>Βούσιρις</i> , 28-29	124
Λεξιλόγιο	124
Παρατηρήσεις	124
73° Αδίδακτο Κείμενο	126
Ισοκράτους Παναθηναϊκός λζ 97-99	126
Παρατηρήσεις	127
74° Αδίδακτο Κείμενο	129
Ισοκράτους <i>Φίλιππος</i> §§ 95-96.....	129
Λεξιλόγιο	129
Παρατηρήσεις	129
75° Αδίδακτο Κείμενο	131
Δημοσθένους <i>Επιτάφιος</i>	131
Λεξιλόγιο	131
Παρατηρήσεις	131
76° Αδίδακτο Κείμενο	132
Πλάτωνος <i>Χαρμίδης</i>	132
Παρατηρήσεις	133
77° Αδίδακτο Κείμενο	134

Πλάτωνος <i>Λάχης</i>	134
Λεξιλόγιο	134
Παρατηρήσεις	134
78ο Αδίδακτο Κείμενο.....	135
Πλάτωνος <i>Γοργίας</i>	135
Παρατηρήσεις	136
79ο Αδίδακτο Κείμενο	137
Πλάτωνος <i>Μενέξενος</i> , 244 b-d.....	137
Λεξιλόγιο	137
Παρατηρήσεις	138
80ο Αδίδακτο Κείμενο.....	139
Πλάτωνος <i>Ἐπιστολή Ζ</i> 326	139
Λεξιλόγιο	140
Παρατηρήσεις	140
81ο Αδίδακτο Κείμενο	141
Δημοσθένους <i>Κατά Αριστογείτονος Α'</i>	141
Παρατηρήσεις	141
82ο Αδίδακτο Κείμενο	142
Δημοσθένους <i>Κατά Αριστογείτονος Α'</i> 1-2.....	142
Λεξιλόγιο	142
Παρατηρήσεις	143
83ο Αδίδακτο Κείμενο	143
Δημοσθένους <i>Γ' Ολυθιακός</i> , 4-5.....	143
Λεξιλόγιο	144
Παρατηρήσεις	144
84ο Αδίδακτο Κείμενο.....	145
Δημοσθένους <i>Κατά Αριστογείτονος</i>	145
Λεξιλόγιο	146
Παρατηρήσεις	146
85ο δίδακτο Κείμενο	146
Δημοσθένους <i>Ολυθιακός Γ'</i>	146
Παρατηρήσεις	147

86° δίδακτο Κείμενο	148
Δημοσθένους Ολυνθιακός Γ΄	148
Λεξιλόγιο	148
Παρατηρήσεις	148
87° Αίδακτο Κείμενο	149
Θουκυδίδου Ιστορία, Βιβλίο III, 53	149
Λεξιλόγιο	150
Παρατηρήσεις	150
88° Αδίδακτο Κείμενο	151
Θουκυδίδου Ιστορία, Βιβλίο V, 39	151
Λεξιλόγιο	151
Παρατηρήσεις	151
89° Αδίδακτο Κείμενο	153
Θουκυδίδου Ιστορία, Βιβλίο II, 60	153
Παρατηρήσεις	153
90° Αδίδακτο Κείμενο	154
Θουκυδίδου Ιστορία, Βιβλίο IV, 73.....	154
Λεξιλόγιο	154
Παρατηρήσεις	154
91° Αδίδακτο Κείμενο	156
Παρατηρήσεις	156
92° Αδίδακτο Κείμενο	157
Θουκυδίδου <i>Ιστορία</i>	157
Παρατηρήσεις	157
93° Αδίδακτο Κείμενο	158
Πλάτωνος <i>Μενέξενος</i>	158
Παρατηρήσεις	158
94° Αδίδακτο Κείμενο	159
Πλάτωνος <i>Γοργίας</i> , 519	159
Παρατηρήσεις	159
95° Αδίδακτο Κείμενο	160
Ξενοφώντος <i>Οικονομικός</i>	160

Παρατηρήσεις	160
96° Αδίδακτο Κείμενο	162
Ξενοφάντος <i>Οικονομικός</i> , IV	162
Παρατηρήσεις	162
97° Αδίδακτο Κείμενο	163
Ισοκράτους <i>Νικοκλής ή Κύπριοι</i> , §§12-13	163
Παρατηρήσεις	163
98° Αδίδακτο Κείμενο	164
Ισοκράτους <i>Παναθηναϊκός</i>	164
Παρατηρήσεις	164
99° Αδίδακτο Κείμενο	165
Ξενοφάντος <i>Απολογία Σωκράτους</i>	165
Παρατηρήσεις	165
100° Αδίδακτο Κείμενο	166
Ξενοφάντος <i>Συμπόσιον</i>	166
Παρατηρήσεις	167
Βιβλιογραφία	168

1^ο Αδίδακτο Κείμενο

Ισοκράτους Αρχίδαμος

Ἔστιν δ' ἀπλοῦν τὸ καλῶς βουλευσασθαι περὶ τούτων. Ἦν μὲν γὰρ ἐθέλωμεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν δικαίων, οὐ μόνον εὐδοκιμήσομεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπίλοιπον χρόνον ἀσφαλῶς ἡμῖν ἐξέσται ζῆν· εἰ δὲ φοβησόμεθα τοὺς κινδύνους, εἰς πολλὰς ταραχὰς καταστήσομεν ἡμᾶς αὐτούς. Παρακαλέσαντες οὖν ἀλλήλους ἀποδῶμεν τὰ τροφεῖα τῇ πατρίδι, καὶ μὴ περιδῶμεν ὕβρισθεῖσαν τὴν Λακεδαίμονα καὶ καταφρονηθεῖσαν, μηδὲ ψευσθῆναι ποιήσωμεν τῶν ἐλπίδων τοὺς εὐνοὺς ἡμῖν ὄντας, μηδὲ περὶ πλείονος φανῶμεν ποιούμενοι τὸ ζῆν τοῦ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εὐδοκιμεῖν, ἐνθυμηθέντες ὅτι κάλλιον ἐστὶν ἀντὶ θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀντικαταλλάξασθαι, καὶ ψυχῆς, ἣν οὐχ ἔξομεν ὀλίγων ἐτῶν, πρίασθαι τοιαύτην εὐκλειαν, ἣ πάντα τὸν αἰῶνα τοῖς ἐξ ἡμῶν γενομένοις παραμενεῖ, πολὺ μᾶλλον ἢ μικροῦ χρόνου γλιχομένους μεγάλας αἰσχύναις ἡμᾶς αὐτοὺς περιβαλεῖν.

Λεξιλόγιο

βουλεύομαι: αποφασίζω, σκέπτομαι (ενώ βουλεύω: εἶμαι βουλευτής)

βούλομαι: θέλω, επιθυμώ

τὰ τροφεῖα: τὰ ἐξόδα γιὰ τὴν ανατροφή, ἡ ἀμοιβή τῆς τροφῆς

ἀποδίδωμι τὰ τροφεῖα τῇ πατρίδι: ἀνταποδίδω στην πατρίδα τοὺς κόπους καὶ τὶς φροντίδες τῆς γιὰ τὴν ανατροφή μου

περιορῶ: ἀφήνω, εγκαταλείπω, ἀνέχομαι, περιφρονῶ, ἀδιαφορῶ

εὐδοκιμῶ [-εω]: προοδεύω, προκόβω, έχω καλή φήμη (εδώ)

ψεύδομαι τῶν ἐλπίδων: διαψεύδομαι στις ελπίδες

περί πλείονος ποιῶμαι: θεωρώ κάτι πολύ σημαντικό, προτιμῶ (εδώ)

ἐνθυμέομαι -οῦμαι: θυμάμαι, έχω υπόψη μου

ἀντικαταλλάττομαί τι ἀντί τινός: ανταλλάσσω κάτι με κάτι άλλο

ψυχή: εδὼ ἡ ζωή

πρίασθαι< ἀπαρέμφατο αορίστου του ρήματος ὠνόομαι-οῦμαι: αγοράζω

γλίχομαι τινός: επιθυμῶ κάτι

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφράσετε το κείμενο στα Νέα Ελληνικά.
2. Να αντικαταστήσετε χρονικά τους τύπους: βουλεύεσθαι, ἀποθνήσκειν, ἔξομεν, πρίασθαι, παραμενεῖ.
3. Να αντικαταστήσετε εγκλιτικά στο β' ενικό του ίδιου χρόνου τα: ζῆν, ἀποδῶμεν, περιίδωμεν, ὑβρισθεῖσαν, φανῶμεν, περιβαλεῖν.
4. Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις και των δύο αριθμῶν για τα επόμενα ουσιαστικά, συνεκφορές, αντωνυμίες, μετοχές: ἡμῖν, ἡμᾶς αὐτούς, τῆ πατρίδι, ὄντας, πᾶσιν ἀνθρώποις, θνητοῦ σώματος, πάντα τὸν αἰῶνα.
5. Να γράψετε τα παραθετικά των τύπων: ἀπλοῦν, καλῶς, εὔνους, κάλλιόν, ὀλίγων, πολὺ, μᾶλλον, μικροῦ, μεγάλαις.

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφράσετε ολόκληρο το κείμενο.
2. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των : συμφέροντος, ἔχειν, εἰδέναι, δυναμένας, συμβέβηκεν, δίδοναι, διαπράξασθαί, κατέστημεν, ἐλάβομεν.
3. Να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση στο β' ενικό και β' πληθυντικό του ίδιου χρόνου και τις ίδιες φωνής των τύπων: πλέωμεν, καταφρονοῦμεν, εἰδέναι, δυναμένας, δίδοναι, κατέστημεν, ἐλάβομεν.
4. Να κλίνετε την οριστική και την προστακτική του μέσου παρακειμένου για τους ακόλουθους ρηματικούς τύπους: διαπράξασθαί, ἐλάβομεν, πέμπειν, διεψεύσαμεθα.
5. Να αναγνωρίσετε το είδος των ακόλουθων αντωνυμιών και να δώσετε την ίδια πτώση του αντίθετου αριθμού: ἐμοί, ταῦτα, ἀλλήλων, ὄπερ, ἡμῖν, αὐτῶν, τοιαύτης, ὧν, οὐδέν.
6. Να δώσετε τους άλλους βαθμούς των τύπων: πλέον, ἐπιεικεῖς, μεγάλοι.
7. Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις σε ενικό και πληθυντικό για τους ακόλουθους τύπους: ἅπαντες, τὰς πράξεις, τῇ πόλει, θάλατταν, τριήρεσι, συντάξεις, τῆς ἀληθείας, ἐκόντων τῶν Ἑλλήνων.

5^ο Αδίδακτο Κείμενο

Πλάτωνος Γοργίας, 508a-c

φασὶ δ' οἱ σοφοί, ὧ Καλλίκλεις, καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινωνίαν συνέχειν καὶ φιλίαν καὶ κοσμιότητα καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην, καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ ταῦτα κόσμον καλοῦσιν, ὧ ἑταῖρε, οὐκ ἀκοσμίαν οὐδὲ ἀκολασίαν. σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις, καὶ ταῦτα σοφὸς ὧν, ἀλλὰ λέληθέν σε ὅτι ἡ ἰσότης ἢ γεωμετρικὴ καὶ ἐν θεοῖς καὶ ἐν ἀνθρώποις μέγα δύναται, σὺ δὲ πλεονεξίαν οἶει δεῖν ἀσκεῖν· γεωμετρίας γὰρ ἀμελεῖς. Εἶεν· ἢ ἐξελεγκτέος δὴ οὗτος ὁ λόγος ἡμῖν ἐστίν, ὡς οὐ δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης κτήσει εὐδαίμονες οἱ εὐδαίμονες, κακίας δὲ οἱ

ἄθλιοι, ἢ εἰ οὗτος ἀληθής ἐστιν, σκεπτέον τί τὰ συμβαίνοντα. τὰ πρόσθεν ἐκεῖνα, ὧ
 Καλλίκλεις, συμβαίνει πάντα, ἐφ' οἷς σύ με ἤρου εἰ σπουδάζων λέγοιμι, λέγοντα (με)
 ὅτι κατηγορητέον εἶη καὶ αὐτοῦ καὶ ὑέος καὶ ἐταίρου, ἐάν τι ἀδικῆ, καὶ τῆ ῥητορικῆ ἐπὶ
 τοῦτο χρηστέον.

Λεξιλόγιο

προσέχω τὸν νοῦν τινί: ἔχω στραμμένη την προσοχή μου σε κάποιον ἢ σε κάτι

Εἶεν: ας εἶναι

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφράσετε το κείμενο σε δόκιμο νεοελληνικό λόγο.
2. α) Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις ακόλουθες λέξεις: μοι, ὧν, ἀσκεῖν, ἡμῖν, τὰ πρόσθεν, ἐπὶ τοῦτο.
 β) Να χαρακτηρίσετε συντακτικά ὡς πρὸς τὸ εἶδος καὶ τὸ συντακτικὸ τοὺς ῥόλο τις δύο προτάσεις που εἰσάγονται με τὰ ἔντονα γράμματα (εἰ.)
 γ) Να αναλύσετε στις ἰσοδύναμες συντάξεις τοὺς τὰ ἀκόλουθα ρηματικὰ ἐπίθετα:
 - ἢ ἐξελεγκτέος δὴ οὗτος ὁ λόγος ἡμῖν ἐστιν
 - καὶ τῆ ῥητορικῆ ἐπὶ τοῦτο χρηστέον
 - σκεπτέον τί τὰ συμβαίνοντα
 - κατηγορητέον εἶη

.....

.....

.....

.....

.....

δ) Να αναλύσετε σε δευτερεύουσα πρόταση την υπογραμμισμένη μετοχή:

- σκεπτέον τί τὰ συμβαίνοντα

.....

3. Να δώσετε τον τύπο που ζητείται για καθένα από τα ακόλουθα:

- φασί, λέληθέν: α' ενικό οριστικής ενεστώτα της ίδιας φωνής
- καλοῦσιν, ἀμελεῖς, ἀδικῆ: β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
- προσέχειν, λέγοιμι: β' ενικό προστακτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή
- ἦρου: το ίδιο πρόσωπο στην προστακτική του ίδιου χρόνου
- εἶη: το απαρέμφατο του ίδιου χρόνου
- ἀνθρώπους, τὴν κοινωνίαν, ἡ ἰσότης: τη γενική πληθυντικού
- τοῦτο, σὺ, οἷς: τη γενική πληθυντικού
- σοφοί, ἄθλιοι, ἀληθής: ο υπερθετικός των επιθέτων
- μέγα, εὐδαίμονες: ο συγκριτικός του επιρρήματος
- ὧν, πάντα: τη δοτική πληθυντικού

6^ο Αδίδακτο Κείμενο

Πλάτωνος Γοργίας, 483 β-α

Ἄλλ' οἶμαι οἱ τιθέμενοι τούς νόμους οἱ ἀσθενεῖς ἄνθρωποι εἰσὶν καὶ οἱ πολλοί. πρὸς αὐτούς οὖν καὶ τὸ αὐτοῖς συμφέρον τούς τε νόμους τίθενται καὶ τούς ἐπαίνους ἐπαινοῦσιν καὶ τούς ψόγους ψέγουσιν. ἐκφοβοῦντες τούς ἐρρωμενεστέρους τῶν ἀνθρώπων καὶ δυνατούς ὄντας πλέον ἔχειν, ἵνα μὴ αὐτῶν πλέον ἔχωσιν, λέγουσιν ὡς αἰσχρόν καὶ ἄδικον τὸ πλεονεκτεῖν, καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ ἀδικεῖν, τὸ πλέον τῶν ἄλλων ζητεῖν ἔχειν. ἀγαπῶσι γάρ οἶμαι αὐτοὶ ἂν τὸ ἴσον ἔχωσιν φαυλότεροι ὄντες. Διὰ ταῦτα

δή νόμῳ μὲν τοῦτο ἄδικον καὶ αἰσχρὸν λέγεται, τό πλεόν ζητεῖν ἔχειν τῶν πολλῶν, καὶ ἀδικεῖν αὐτό καλοῦσιν. ἡ δέ γε οἶμαι φύσις αὐτὴ ἀποφαίνει αὐτό, ὅτι δίκαιόν ἐστιν τὸν ἀμείνω τοῦ χείρονος πλεόν ἔχειν καὶ τὸν δυνατώτερον τοῦ ἀδυνατωτέρου. δηλοῖ δὲ ταῦτα πολλαχοῦ ὅτι οὕτως ἔχει, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ὄλαις ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς γένεσιν, ὅτι οὕτω τό δίκαιον κέκριται, τὸν κρείττω τοῦ ἥττονος ἄρχειν καὶ πλεόν ἔχειν.

Λεξιλόγιο

οἶμαι = κατά τη γνώμη μου < ΚΥΡΙΑ ΠΑΡΕΝΘΕΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ >

τίθεμαι νόμον = νομοθετώ

ἀσθενής < ἀ + σθένος = δύναμη > = αδύνατος, ανάξιος, ασήμαντος.

ψέγω τινά = κατηγορώ, κατακρίνω κάποιον (ψόγος = κατηγορία)

ἐκφοβοῦντες < ἐκφοβέω - ὦ τινά = προξενώ φόβο σε κάποιον, φοβίζω

ἐρρωμένος < ἐν + ῥώννυμι = ἔχω δύναμη > δυνατός, υγιής (ἀρρωστος)

φαῦλος = ευτελής, μηδαμινός, κακός, άσχημος, ανάξιος λόγου

νόμῳ-φύσει = συμβατικό, καθιερωμένο- φυσικό, ἔμφυτο

ἀποφαίνω τι = δείχνω, αποδεικνύω, παρουσιάζω κάτι.

κέκριται < παρακείμενος του κρίνομαι = διακρίνομαι, εκλέγομαι, κρίνομαι

ἄρχω τινός = εξουσιάζω, διοικώ κάποιον

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφράσετε ολόκληρο το κείμενο.
2. α) Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις.
β) Να αναλύσετε (ως προς το είδος, την εισαγωγή, την εκφορά και τη συντακτική λειτουργία) όλες τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου. Εάν υπάρχει υποθετικός λόγος μετά την ανάλυσή του, να τον τρέψετε στο α' είδος, πραγματικό.
γ) Να δώσετε τα αντώνυμα των λέξεων στα αρχαία ελληνικά:

ψέγουσιν ≠

δυνατούς ≠

ἐρρωμενεστέρους ≠

φαυλότεροι ≠

ἄδικον ≠

3. α) τιθέμενοι, ἔχειν, λέγουσιν, ἄρχειν: χρονική αντικατάσταση.
 β) εἰσίν, τίθενται, δηλοῖ, ἔχωσιν, ἀγαπῶσι, ἐπαινοῦσιν: εγκλιτική αντικατάσταση.
 γ) αὐτή ἢ φύσις, οἱ ἀσθενεῖς ἄνθρωποι: Να κλίνετε τις συνεκφορές και στους δύο αριθμούς.
 δ) δυνατούς, αἰσχρόν, τόν ἀμείνω, τοῦ χείρονος: παραθετική αντικατάσταση.
 ε) κέκριται: Να κλίνετε το μέσο παρακείμενο και Υπερσυντέλικο σε όλες τις εγκλίσεις του ρήματος αυτού (βλέπε ΓΑΕ 308-9)

7^ο Αδίδακτο Κείμενο

Πλάτωνος *Μένων*, 86c-e

Σωκράτης: βούλει οὖν, ἐπειδὴ ὁμονοοῦμεν ὅτι ζητητέον περὶ οὗ μὴ τις οἶδεν, ἐπιχειρήσωμεν κοινῇ ζητεῖν τί ποτ' ἐστὶν ἀρετή;

Μένων: πάνυ μὲν οὖν. οὐ μέντοι, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἐγωγε ἐκεῖνο ἂν ἥδιστα, ὅπερ ἠρόμην τὸ πρῶτον, καὶ σκεψαίμην καὶ ἀκούσαιμι, πότερον ὡς διδακτῶ ὄντι αὐτῶ δεῖ ἐπιχειρεῖν, ἢ ὡς φύσει ἢ ὡς τίνι ποτὲ τρόπῳ παραγινομένης τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀρετῆς.

Σωκράτης: ἀλλ' εἰ μὲν ἐγὼ ἤρχον, ὦ Μένων, μὴ μόνον ἐμαυτοῦ ἀλλὰ καὶ σοῦ, οὐκ ἂν ἐσκεψάμεθα πρότερον εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτὸν ἢ ἀρετή, πρὶν ὅ,τι ἐστὶν πρῶτον ἐζητήσαμεν αὐτό: ἐπειδὴ δὲ σὺ σαυτοῦ μὲν οὐδ' ἐπιχειρεῖς ἄρχειν, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ἦς, ἐμοῦ δὲ ἐπιχειρεῖς τε ἄρχειν καὶ ἄρχεις, συγχωρήσομαί σοι-τί γὰρ χρή ποιεῖν;- ἔοικεν οὖν σκεπτέον εἶναι ποῖόν τί ἐστὶν ὃ μήπω ἴσμεν ὅ,τι ἐστίν.

Να αναλύσετε στις ισοδύναμες συντάξεις τους τα ρηματικά επίθετα του κειμένου:

.....

.....

.....

.....

.....

3. Να αντικαταστήσετε χρονικά τους τύπους: βούλει, όμονοοῦμεν, ήρόμην, παραγινομένης, ἄρχειν, ἴσμεν.
4. Να αντικαταστήσετε εγκλιτικά τους τύπους: οἶδεν, ήρόμην, σκεψαίμην, ἀκούσαιμι, ἐπιχειρεῖς, ἦς.
5. Να κλίνετε και στους δύο αριθμούς τα ουσιαστικά: φύσει, ὦ Μένων.
6. Να κλίνετε τις αντωνυμίες στις πλάγιες πτώσεις και των δύο αριθμών επισημαίνοντας το είδος τους: ὄπερ, ἐμαυτοῦ, σοῦ, ὅ,τι, ποῖόν, τι, ὀ.
7. Από τις παραπάνω αντωνυμίες να κατατάξετε στον πίνακα των συσχετικών αντωνυμιών (Γ.Α.Ε. σελ.146) τις ακόλουθες: ὄπερ, ὅ,τι, ποῖόν, τι, ὀ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΣΧΕΤΙΚΩΝ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ			
Ερωτηματικές	Αόριστες	Δεικτικές	Αναφορικές

8. Να γράψετε τα παραθετικά του τύπου: ἥδιστα.

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφράσετε ολόκληρο το κείμενο.
2. Να αναλύσετε τις ακόλουθες μετοχές σε αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις:
 - ✓ τοῦ εἰδότος.....
 - ✓ προστάξαντες.....
3. Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο:
 - τοσαῦτα:γενική ενικού.....
 - εἶπεν:απαρέμφατο ίδιου χρόνου.....
 - περιορώμενοι:β' πληθ.οριστικής ενεστώτα ίδιας φωνής.....
 - πολλῶ, μᾶλλον:ο συγκριτικός των τύπων.....
 - διδάξαντος:ίδιος τύπος στον παρακείμενο.....
 - ταῦτα:ίδια πτώση στον άλλο αριθμό.....
 - νομίσαντες: ίδιος τύπος στο μέλλοντα.....
 - σαφέστατα:ο θετικός.....
 - εἰδότος: β' ενικό οριστικής ενεστώτα ίδιας φωνής.....
 - ἀκηκοέναι: ίδιος τύπος στο μέλλοντα.....
 - τῇ ἐπιτείξει: ίδια πτώση στον άλλο αριθμό.....
 - προσεῖχον:β' ενικό προστακτικής αορίστου β' ίδιας φωνής.....
 - τόν νοῦν:δοτική ενικού.....
 - πέμπειν:απαρέμφατο παθητικού αορίστου
 - -μετοχή αρσενικού γένους στη δοτική πληθυντικού.....
 - προστάξαντες:ίδιος τύπος στον παρακείμενο της άλλης φωνής.....
 - ἄρχοντα:κλητική ενικού.....
 - ποιεῖν:γ' ενικό προστακτικής ενεστώτα ίδιας φωνής.....
 - τῶν παρόντων:δοτική πληθυντικού.....
 - τάχιστα: ίδιος τύπος στο συγκριτικό.....
 - τις: ίδια πτώση στον άλλο αριθμό.....

3. Να δώσετε τους ζητούμενους τύπους για τα ακόλουθα:

- καταπλέοντος: β' ενικό προστ. ενς.
- ήθροίσθη, άπελογήθη, ήναγκάσθη: εγκλιτική αντικατάσταση

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική

- θαυμάζοντες και ιδεΐν: ίδιος τύπος στον παρακείμενο.....
.....
- φύγοι, κρίνεσθαι: ίδιος τύπος στο μέλλοντα της ίδιας φωνής
- δυναμένων: να κλίνετε τον ενεστώτα και τον παρατατικό του ρήματος σε όλες τις εγκλίσεις δίνοντας επιπλέον το απαρέμφατο και τη μετοχή.

Ενεστώτας			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
Απαρέμφατο	Μετοχή	Παρατατικός	

- άπολέσθαι: να γράψετε τους αρχικούς χρόνους του ρήματος και στις δύο φωνές

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ὑπερβαλλόμενοι, ἀπολέσθαι, ὁρῶν, ἔξαμαρτάνουσαν, εἶχεν: εγκλιτική αντικατάσταση στο β' ενικό του αορίστου β' της ίδιας φωνής

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική

- τοῦ Πειραιῶς, τοῦ ἄστεως, τὰς ναῦς, τὴν πόλιν ἅπασαν, τῆς πατρίδος: να κλιθούν και στους δύο αριθμούς
- κράτιστος, δικαίως, οἱ ἐχθροὶ: να δώσετε το συγκριτικό βαθμό των τύπων. Κατόπιν για όσα είναι επίθετα να γράψετε την αιτιατική ενικού και τη δοτική πληθυντικού του θηλυκού γένους.

.....

.....

.....

.....

.....

- Να χαρακτηρίσετε γραμματικά τις αντωνυμίες:

αὐτοῦ.....

αὐτοῦ.....

37^ο Αδίδακτο Κείμενο

Δημοσθένους *Ερωτικός* 33-35

Πολλά δ' ἔχων ἔτι περί σοῦ διελθεῖν, αὐτοῦ καταλύσειν μοι δοκῶ τόν ἔπαινον, δεδιώς μή καθ' ὑπερβολήν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὑπέρ σοῦ διαλέγεσθαι δόξω. τοσοῦτον γάρ ὡς ἔοικεν ἢ τῶν λόγων δύναμις ἔλαττον ἔχει τῆς ὄψεως, ὥστε τοῖς μὲν ὄρατοῖς οὐδεὶς ἀπιστεῖν ἀξιοῖ, τοὺς δέ τούτων ἐπαίνους οὐδ' ἂν ἐλλείπωσιν ἀληθεῖς εἶναι νομίζουσιν. Πανσάμενος οὖν περί τούτων, ἤδη πειράσομαι σοι συμβουλεύειν ἐξ ὧν ἐντιμότερον ἔτι τόν σαυτοῦ βίον καταστήσεις. Βουλοίμην δ' ἂν σε μή πάρεργον ποιήσασθαι τό προσέχειν τόν νοῦν τοῖς μέλλουσιν ρηθήσεσθαι, μήδ' ὑπολαμβάνειν τοῦθ', ὡς ἄρ' ἐγώ τούτοις κέχρημαι τοῖς λόγοις οὐ τῆς σῆς ὠφελίας ἔνεκα, ἀλλ' ἐπιδείξεως ἐπιθυμῶν, ἵνα μήτε διαμάρτης τῆς ἀληθείας, μήτ' ἀντί τῶν βελτίστων τά τυχόνθ' ἐλόμενος χεῖρον περί σαυτοῦ βουλεύση. Καί γάρ τοῖς μὲν ἀφανῆ καί ταπεινήν τήν φύσιν ἔχουσιν οὐδ' ὅταν μή καλῶς τι πράξωσιν ἐπιπλήττομεν, τοῖς δ' ὥσπερ σύ περιβλέπτοις γεγενημένοις καί τό παραμελῆσαι τινός τῶν καλλίστων αἰσχύνην φέρει.

Λεξιλόγιο

διέρχομαι: μιλῶ με λεπτομέρειες

καταλύω τόν ἔπαινον: σταματῶ τον ἔπαινο

φύσις: χαρακτήρας

ἔλαττον ἔχει τῆς ὄψεως: εἶναι κατώτερη (δύναμη των λόγων) ἀπό την πραγματικότητα

ἀπιστῶ: δεν ἔχω εμπιστοσύνη, δεν πιστεύω, δυσπιστῶ

ἐλλείπω: υστερῶ, μειονεκτῶ

πειράομαι-ῶμαι: προσπαθῶ

τό πάρεργον: το ασήμαντο

5. Να κλίνετε τα ουσιαστικά και στους δύο αριθμούς: δύναμις, τῆς ὄψεως, τόν νοῦν, τῆς αληθείας.
6. Να κλίνετε τις αντωνυμίες και στους δύο αριθμούς: μοι, οὐδείς, τούτων, σαυτοῦ, τινος.
7. Να κλίνετε στην οριστική και προστακτική του μέσου παρακειμένου τους τύπους: ἐπιπλήττομεν, παυσάμενος, ὑπολαμβάνειν, φέρει.

Ο ριστική Μέσου παρακειμένου			
Προστακτική Μέσου παρακειμένου			

8. Να αντικαταστήσετε εγκλιτικά τους τύπους στο πρόσωπο που βρίσκονται στον ίδιο χρόνο και φωνή:

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
τίθησιν			
	διδῶ		
		εἶο	
			ἄφες
ἀπόλετο			
ἀποδεικνύασιν			
διασκεδάννυνται			
	καταστής		
		ἐκθεῖο	
			συνιστάτω

67^ο Αδίδακτο Κείμενο

Λυσίου Επιτάφιος

ὁ γὰρ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς οὐκ ἀγαπῶν τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς, ἀλλ' ἐλπίζων καὶ τὴν Εὐρώπην δουλώσεσθαι, ἔστειλε πεντήκοντα μυριάδας στρατιάν. ἠγησάμενοι δέ, εἰ τήνδε τὴν πόλιν ἢ ἐκοῦσαν φίλην ποιήσαιντο ἢ ἄκουσαν καταστρέψαιντο, ῥαδίως τῶν πολλῶν Ἑλλήνων ἄρξεν, ἀπέβησαν εἰς Μαραθῶνα, νομίσαντες οὕτως ἂν ἐρημοτάτους εἶναι συμμάχων [τοὺς Ἑλληνας], εἰ ἔτι στασιαζούσης τῆς Ἑλλάδος ᾧ τινι χρῆ τρόπῳ τοὺς ἐπιόντας ἀμύνασθαι, τὸν κίνδυνον ποιήσαιντο. ἔτι δ' αὐτοῖς ἐκ τῶν προτέρων ἔργων περὶ τῆς πόλεως τοιαύτη δόξα παρειστήκει, ὡς εἰ μὲν πρότερον ἐπ' ἄλλην πόλιν ἴασιν, ἐκείνοις καὶ Ἀθηναίοις πολεμήσουσι: προθύμως γὰρ τοῖς ἀδικουμένοις ἤξουσι βοηθήσοντες: εἰ δ' ἐνθάδε πρῶτον ἀφίξονται, οὐδένας ἄλλους τῶν Ἑλλήνων τολμήσειν ἐτέρους σφάζοντας φανεράν ἔχθραν πρὸς ἐκείνους ὑπὲρ αὐτῶν καταθέσθαι.

Λεξιλόγιο

ἀγαπῶ τινί: ἀρκούμαι σε κάτι

στασιάζω: προκαλῶ επανάσταση, ανατροπή

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφράσετε ολόκληρο το κείμενο.
2. Να βρείτε την απόδοση των υποθετικών λόγων του κειμένου, να τους χαρακτηρίσετε και να τους αναγνωρίσετε ως προς το είδος τους (αν υπάρχουν πλάγιοι υποθετικοί λόγοι να μετατραπούν στους αντίστοιχους ευθείς):

	Αρχική μορφή	Μετατροπή της απόδοσης	Τελική μορφή σε ευθύ λόγο
Υπόθεση			
Απόδοση			
Χαρακτηρισμός			
Είδος			

	Αρχική μορφή	Μετατροπή της απόδοσης	Τελική μορφή σε ευθύ λόγο
Υπόθεση			
Απόδοση			
Χαρακτηρισμός			
Είδος			

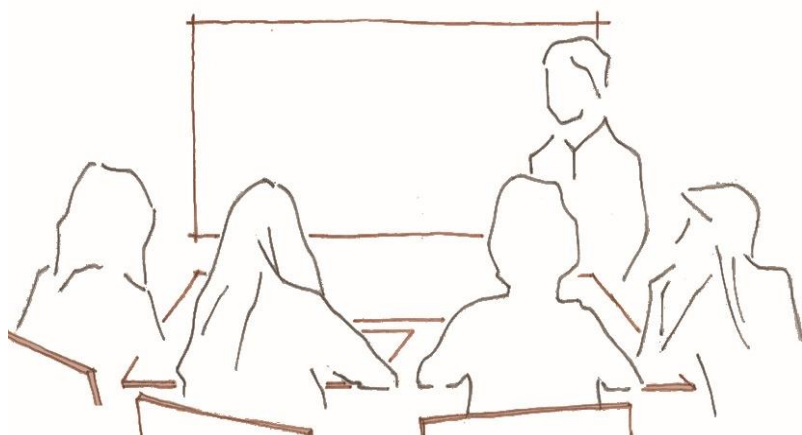
	Αρχική μορφή	Μετατροπή της απόδοσης	Τελική μορφή σε ευθύ λόγο
Υπόθεση			
Απόδοση			
Χαρακτηρισμός			
Είδος			

	Αρχική μορφή	Μετατροπή της απόδοσης	Τελική μορφή σε ευθύ λόγο
Υπόθεση			
Απόδοση			
Χαρακτηρισμός			
Είδος			

3. Να αντικαταστήσετε εγκλιτικά στο β' ενικό του ίδιου χρόνου και φωνής τα: ἀγαπῶν, ἔστειλε, ἠγησάμενοι, καταστρέψαινο, ἀπέβησαν, ἐπιόντας, καταθέσθαι.
4. Να δώσετε τα παραθετικά των: προτέρων, προθύμως, φανεράν.

Βιβλιογραφία

1. Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής, Α', Β', Γ' Λυκείου, Α.Β. Μουμτζάκης (σχολικό εγχειρίδιο).
2. Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής, Α', Β', Γ' Λυκείου, Μιχ. Οικονόμου (σχολικό εγχειρίδιο).
3. Εγχειρίδιο Γλωσσικής Διδασκαλίας (σχολικό εγχειρίδιο).
4. Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής, Αχιλ. Τζάρτζανου, εκδοτικός οίκος Αδελφών Κυριακίδη.
5. Ασκήσεις Συντακτικού της Αρχαίας Ελληνικής, Δημ. Πασχαλίδη, εκδόσεις Ζήτη.
6. Ασκήσεις Συντακτικού του Αρχαίου Λόγου, Μιχ. Ζώσης, εκδόσεις Γρηγόρης.
7. Ιστορική Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής Ι. Σταματάκου, Βιβλιοπρομηθευτική, Ι. Σιδηροφάγης & ΣΙΑ Ο.Ε. Αθήνα, Χαρ. Τρικούπη 24, 1999.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ & ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ε. ΣΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

Ασπασίας 76-78, Χολαργός Τηλ. 210 6512099

e-mail: stogiannis@stogiannis.edu.gr

www.stogiannis.edu.gr